

УДК 378.011.3-051:37.014.3

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-2\(209\)-12-18](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-2(209)-12-18)

Харківська Алла Анатоліївна,
докторка педагогічних наук, професорка,
проректорка з науково-педагогічної роботи,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, Україна

Kharkivska Alla,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work,
Municipal Establishment “Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy”
of Kharkiv Regional Council, Ukraine

E-mail: kharkivska_hgra@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-4782-1079>

Молчанюк Ольга Василівна,
докторка педагогічних наук, професорка,
професорка кафедри природничих дисциплін,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, Україна

Molchaniuk Olha,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of Sciences Department, Municipal Establishment
“Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy”

of Kharkiv Regional Council, Ukraine

E-mail: ov888@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-4695-9917>

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ІЗ ПРИНЦИПАМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

- A** Висвітлено та схарактеризовано особливості організації диверсифікації професійної підготовки майбутніх педагогів початкової освіти як результат аналізу Стандарту та освітньо-професійної програми професійної підготовки 013 «Початкова освіта». З'ясовано сутність компонентів формули Нової української школи, які необхідно врахувати для успішної підготовки педагогів початкової освіти до самостійної майбутньої діяльності з метою всебічного розвитку учнів, взаємовідносин у колективі учнів. Обґрунтовано диверсифікацію професійної підготовки педагогів початкової освіти із принципами Нової української школи на засадах нового змісту, педагогіки партнерства, орієнтації на учня та колектив учнів, виховання на загальнолюдських цінностях, що дозволить забезпечити нове освітнє середовище для розвитку кожної дитини, а також якісну професійну підготовку сучасних кваліфікованих фахівців.

Ключові слова: професійна підготовка; майбутній педагог; початкова освіта; Нова українська школа; принцип; учні початкової школи; колектив учнів

Diversification of the professional training of primary education teachers with the principles of the New Ukrainian School

- S** In the article, based on the analysis of the Standard of Higher Education of Ukraine, specialty 013 “Primary Education” and the educational and professional program of the corresponding specialty, the author identifies the features of professional training of future teachers of primary education. It is performed a theoretical analysis of scientific sources regarding the professional training of future teachers of the New Ukrainian School; the main postulates and principles of the implementation of the new educational system are determined. It highlights the general and professional competencies that are the same in both documents, and those professional competencies that are specified in the educational and professional program in accordance with the characteristics of primary education. Reveals the components of the formula of the New Ukrainian School, which must be considered for the successful preparation of primary education teachers for their future activities: “new content of education, based on the formation

of competencies necessary for successful self-realization in society”; “pedagogy based on partnership between pupils, teacher and parents”; “a motivated teacher who has the freedom of creativity and develops professionally”; “focusing on the needs of the student in the educational process, child-centeredness”; “an end-to-end educational process that forms values”. The essence of the professional training of future teachers of primary education for each highlighted component is revealed in general. The author assumes the importance of including in the list of components of the formula of the New Ukrainian School and the formation of learning skills throughout the life of future teachers as key in the process of professional training of modern qualified specialists.

Key words: professional training; future teacher; primary education; New Ukrainian School; principle; primary school pupils; group of pupils

Актуальність проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями. Одним із ключових напрямів реформування вищої освіти України є вдосконалення змісту професійної підготовки педагогів до сучасних освітніх викликів. Загальною вимогою до підготовки педагогів є формування компетентних фахівців із ціннісними орієнтирами, які усвідомлюють академічну свободу, вмотивовані до особистісного й професійного саморозвитку, здатні до вдосконалення власної фахової діяльності, ґрунтуючись на принципах дитиноцентризму, гуманності та толерантності.

Взаємодетермінованість реформування вищої освіти та масштабної освітньої реформи Нової української школи (НУШ) покликана сприяти створенню закладу освіти де «буде приємно навчатись і який даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті» [10]. Такі зміни зумовлюють потребу не лише в переорганізації освітнього процесу, перерозподілу навантаження на учнів, а й осучаснення підготовки та перепідготовки фахівців, які будуть працювати, враховуючи принципи Нової української школи, дотримуватися її культури, ідей, задля досягнення мети – всебічного розвитку особистості дитини.

Реформа Нової української школи є довготерміною, що передбачає наступність задля повного її впровадження, враховуючи суспільні, економічні та матеріально-технічні зміни. Перша (2016–2018 рр.) та друга (2019–2022 рр.) фази були вирішальними у розробленні та апробації нової освітньої ідеї [9].

У пілотних класах учні демонструють досягнення у наскрізних уміннях, *hard i soft skills*: критичного мислення; правильного формування та висловлювання думок, аргументування їх; комунікативних здібностей; командної співпраці; прийняття самостійних рішень; усвідомленого керування власними емоціями та почуттями; інтегрованого засвоєння знань; здатності навчати інших; аналізувати проблемні ситуації;

демонструвати та розвивати творчі здібності; організовувати свою діяльність тощо [4].

У межах дослідження зупинимось на професійній підготовці педагогів початкової освіти, адже вважаємо, що це ключова ланка освіти, яка забезпечує свідоме підґрунтя становлення особистості, формування в колективі учнів початкової школи загальнолюдських цінностей, розуміння цінності у єдності колективу тощо. Саме від якісної диверсифікації підготовки, а відтак і професійної діяльності, педагогів початкової освіти залежить: як учні адаптуються до навчання у закладах загальної середньої освіти, як будуть розвиватися їх здібності, які цінності будуть сформовані найбільше, настільки діти будуть свідомими у навчанні, чи буде дитина відкрита до нових звершень, чи буде вмотивована вона до співпраці із однолітками та викладачем, які стосунки будуть формуватися у колективі учнів тощо. А найголовніше – у початковій освіті закладається орієнтація дитини на здобуття освіти надалі. Тому процес професійної підготовки педагогів початкової освіти потребує ґрунтовної диверсифікації із принципами Нової української школи.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблему впровадження НУШ досліджували вітчизняні науковці: Н. Бібік [11], Л. Гриневич [1], І. Кальто [6], В. Сидоренко [14] та ін. Так, Т. Кравчинська [7] зупинилась на реалізації принципів партнерства за концепцією Нової української школи, проте не звернула увагу на особливості професійної підготовки педагогів. Л. Дубровська та О. Дешко [3] висвітлили проблеми готовності педагогів початкової освіти до впровадження ідей Нової української школи, однак науковці роблять акцент на фахівцях, які вже працюють із учнями початкової освіти в нових умовах. Т. Джаман [2] здійснила аналіз диверсифікації змісту неперервної професійної підготовки педагогів початкової освіти до діяльності в умовах інклюзивної освіти. Науковці Н. Мачинська та О. Білик [8] обґрунтували

диверсифікацію змісту професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах університетської освіти в соціокультурній сфері.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Проблема підготовки майбутніх педагогів (МП) початкової освіти (ПО) на засадах Нової української школи, на нашу думку, достатньо вивчена в узагальненому вигляді, проте в контексті відповідності головній формулі та компонентам Нової української школи в питаннях формування почуття колективізму в учнях професійна підготовка МП ПО ще недостатньо вивчена.

Мета статті: проаналізувати диверсифікацію професійної підготовки педагогів початкової освіти із принципами Нової української школи

Викладення основного матеріалу. Професійна підготовка педагогів ПО ґрунтується на врахуванні специфіки професії, що регулює зміст цієї підготовки. Освітній процес вищої освіти потребує створення нової цілісної системи, що буде відповідати як концептуальним положенням педагогічної науки в цілому, так і сучасним вимогам Нової української школи.

Спершу розглянемо особливості професійної підготовки МП ПО в узагальненому вигляді. Стандарт вищої освіти України спеціальності 013 «Початкова освіта» [15] регламентує формування у майбутніх педагогів ключових компетентностей. До загальних компетентностей, які повинні опанувати майбутні педагоги початкової освіти, віднесено: «здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства»; «здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт»; «здатність працювати в команді»; «здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми» [там само, с. 7–8]. Можемо зазначити, що МП по завершенню навчання мають уміти забезпечувати освітню діяльність на ціннісному базисі, здійснювати рефлексію, співпрацювати як у колективі (дитячому та серед колег), так і навчити учнів початкової школи (ПШ) такої співпраці бачити та вирішувати професійні й особистісні проблеми.

Професійні компетентності, за Стандартом, передбачають організацію професійної підготовки на формування у МП таких здатностей: «здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та

партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність»; «здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти»; «здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій»; «здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій і засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей державного стандарту початкової освіти»; «здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами» [там само, с. 8–9]. Під час висвітлення особливостей професійної підготовки за формулою Нової української школи, будемо враховувати вищезазначені професійні компетентності.

Аналіз освітньо-професійної програми першого бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 013 «Початкова освіта» засвідчив про спрямованість підготовки на: «формування компетентностей «soft skills», досвіду організації роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання, забезпечення організації та розвитку освітнього процесу початкової школи; організація міжнародного співробітництва в галузі підготовки вчителів початкових класів» [12, с. 8]. Всебічна підготовка МП ПО досягається завдяки «студентоцентрованого, практико-орієнтованого, компетентнісного та інтегративного підходів» [там само].

В освітньо-професійній програмі вказані компетентності, що відповідають Державному Стандарту [15]. Однак наявні конкретизованіші професійні компетентності МП ПО, що відповідають оновленій системі освіти (за Новою українською школою): «здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості»; «здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення

спільної мети»; «здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами» [12, с. 10–11].

Отже, майбутні педагоги початкової освіти під час професійної підготовки мають опанувати низку компетентностей, що насамперед дозволить позитивно вплинути на становлення особистості МП ПО як професіонала.

Запорукою успіху нової освітньої парадигми є наскрізне осучаснення змісту, технологій, методів і прийомів, підходів, переобладнання тощо. Цьому сприяє усвідомлення формули Нової української школи, яка включає 9 компонентів, серед яких: «новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві»; «педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками»; «умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно»; «орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм»; «наскрізний процес виховання, який формує цінності» [9, с. 7]. Висвітлені компоненти, що пов'язані із професійною діяльністю МП щодо забезпечення якісного освітнього процесу. Водночас у межах цього дослідження ми не будемо враховувати решту компонентів [там само], адже їхня реалізація залежить від держави чи місцевого управління: децентралізацію та ефективне управління закладом освіти; нову структуру закладу; сучасне освітнє середовище (необхідні умови, засоби та технології для забезпечення освітнього процесу); справедливий розподіл публічних коштів.

Висвітлимо особливості професійної підготовки МП ПО відповідно до компонентів формули Нової української школи.

Новий зміст освіти, який ґрунтується на 11 ключових компетентностях, які потрібні дітям для якісної самореалізації в суспільстві, зумовлює оновлення змісту професійної підготовки педагогів до формування у них цих компетентностей і диверсифікації його із принципами НУШ.

Для якісного формування в учнів початкової освіти компетентностей МП мають володіти теоретичним та практичними знаннями й уміннями формування їх різними способами, володіти сучасними технологіями, інноваційними методами, формами роботи із дітьми індивідуально та в колективі учнів.

Як зазначила А. Прокопенко, «сьогодні виникає необхідність у майбутніх фахівцях педагогічного профілю здатних до розкриття й використання як власних набутих компетентностей, так і учнів, яких вони навчають задля реалізації інтересів учасників освітнього процесу [13, с. 71]. У процесі професійної підготовки МП мають розвивати й власні загальні та професійні компетентності, від яких залежить продуктивність розвитку компетентностей в учнів ПО. Тобто зміст професійної підготовки педагогів ПО теж повинен зазнати суттєвих змін, враховуючи при цьому принципи НУШ.

Зазначимо, що педагог початкової освіти має бути здатним ознайомити учнів ПО із теоретичними знаннями, а також «навчити способів одержання цих знань, формувати навчальну діяльність молодших школярів, будувати освіту як систему, що створює умови для самопроєктування і формування багатомірної свідомості, здатності самовизначатися, розуміти, мислити, діяти» [5, с. 267].

Отже, оновлення змісту професійної підготовки педагогів ПО, диверсифікація із принципами НУШ передбачає інтеграцію формування компетентностей у всіх освітніх дисциплінах, єдність теоретичної та практичної підготовки, опанування традиційних й інноваційних методів, форм, засобів навчання, продукувати навички працювати в єдиному колективі задля досягнення спільних цілей, перегляд філософії освітнього процесу та власного ставлення до змін, нових викликів суспільства, до самоосвіти й професійного вдосконалення.

Освітній процес передбачає безпосередню взаємодію між учасниками освітнього процесу, адже від активної співпраці залежить якість результатів у досягненні спільних цілей. Педагогіка Нової української школи ґрунтується на партнерстві між здобувачами освіти, педагогами та батьками, так як вони «об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Школа має ініціювати нову, глибшу залученість родини до побудови освітньої траєкторії дитини» [11, с. 7].

Принцип партнерства дозволяє організувати спільну роботу в колективі учнів початкової школи на засадах демократії, рівності, толерантності,

поваги. Об'єднання єдиною ціллю, зацікавленістю, відповідальністю у досягненні результатів – забезпечення здобуття якісної початкової освіти, формуванню в учнях толерантного відношення до інших дітей, почуття дружби, бажання допомогти однокласнику тощо.

Педагог у партнерстві з дитиною стає її помічником, провідником до знань, до життя, а у взаємодії з батьками, або особами, що їх замінюють – колегами, однодумцями в розбудові єдиної освітньої траєкторії кожної дитини. Педагогіка партнерства в колективі учнів початкової школи детермінує насамперед демократичний спосіб спілкування та взаємодії, який, на думку Т. Кравчинської, «не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість» [7, с. 274].

Професійна підготовка МП ПО за формулою Нової української школи має враховувати потребу в практичній реалізації, під час їхньої майбутньої професійної діяльності, принципу партнерства в колективі учнів початкової школи, що досягається під час практичних, семінарських занять (тренінги, дискусії, конференції, воркшопи тощо), проходження різних видів практики, особливо переддипломної.

Отже, для забезпечення партнерських стосунків серед учнів ПШ, МП ПО із колегами, батьками має усвідомлювати ключові риси такої взаємодії: повага до особистості партнера; доброзичлива атмосфера; відкритість та довіра; активне спілкування; свобода й рівність у вираженні думок, ідей, поглядів.

Відповідно до наступного компонента формули Нової української школи, у процесі диверсифікації професійної підготовки педагогів ПО важливим є формування цілеспрямованої орієнтації на потреби здобувачів освіти в освітньому процесі, тобто реалізації принципу дитиноцентризму.

Для того, щоб здійснити повноцінний розвиток дитини, необхідно враховувати її індивідуальний рівень і ритм розвитку, здібності, потреби, можливості, інтереси, труднощі тощо. Так досягається організація навчання на засадах дитиноцентризму, коли педагог орієнтується на кожну дитину, спрямовує освітній процесу насамперед на задоволення потреб дітей.

Н. Калита запевняє, що «врахування індивідуальних потреб і відмінностей учнів

потребує від педагога володіння основними прийомами професійної майстерності: високого рівня розвитку психолого-педагогічних і дидактичних здібностей, навичок організації навчального процесу, здатності критично й творчо підходити до виконання основних професійних функцій [5, с. 268]. Тому вважаємо, що у процесі професійної підготовки педагогів ПО необхідно зважати на: вивчення вікових, психологічних якостей учнів; уміння добирати диференційовані завдання; передбачати динаміку розвитку кожної дитини; вчасно редагувати перебіг освітнього процесу; бачити всі здібності, а недоліки змінювати на переваги. Відтак, професійна підготовка МП ПО за формулою Нової української школи має бути спрямована на забезпечення принципу дитиноцентризму.

Одним із важливих компонентів формули Нової української школи є наскрізний процес виховання, який спрямований на формування загальнолюдських цінностей. Освітнє середовище НУШ сприяє підвищенню свідомості дітей до толерантності та гуманності до однолітків і дорослих. Забезпечення доброзичливої освітньої атмосфери дозволить дітям відкритися міжособистісній взаємодії, співпрацювати в колективі учнів, формувати позитивне ставлення до себе та інших, розвивати навички підтримувати інших, просити про допомогу, поважати особистісні кордони кожного учасника освітнього процесу тощо.

Вважаємо, що в МП необхідно виховувати не лише загальнолюдські цінності (особистісні морально-етичні (гідність, справедливість, доброта, щирість, повага, турбота, підтримка), соціально-політичні (свобода, патріотизм, демократія, відповідальність, єдність, незалежність), які він потім сформує в дітей, а й професійні. Серед професійних цінностей можемо виокремити такі, як: відповідальність, самостійність, впевненість, оптимізм, креативність, ініціативність, гуманність, толерантність, самоконтроль тощо.

Отже, формування у МП загальнолюдських і професійних цінностей сприятиме впевненому гармонійному вихованню та розвитку учнів ПШ на цих цінностях, підвищенню особистісного становлення свідомих дітей, які будуть жити із чистими помислами та за духовно-моральними принципами.

Результати дослідження. Для розвитку в МП загальних і професійних компетентностей за формулою Нової української школи варто враховувати такі особливості: реформація змісту професійної підготовки; реалізація партнерства в освітньому середовищі; підтримка мотивації до власної професійної свободи й самовдосконалення; дотримання принципу студентоцентризму (дитиноцентризму під час проходження практики); формування загальнолюдських і професійних цінностей; розвиток навичок навчання впродовж життя.

Висновки. Диверсифікації професійної підготовки МП ПО з урахуванням формули Нової української школи дозволить забезпечити їхнє свідоме ставлення до професії та постійного саморозвитку, сприятиме продуктивній фаховій діяльності, адже сучасний педагог НУШ – це людина, яка поважає та розуміє дитину, сприймає її індивідуальну особистість, відчуває дитину, вміє працювати ефективно індивідуально та в колективі, гуманна й толерантна до всіх учасників освітнього процесу, відкрита до пошуку нових шляхів удосконалення професійних та особистісних якостей, усієї освітньої парадигми.

Перспективи подальших наукових пошуків убачаємо у вивченні особливостей формування професійних компетентностей у МП ПО на ключових принципах Нової української школи.

Список використаних джерел

- Гриневич Л. Концептуальні ідеї реформи «Нова українська школа» у світлі української педагогічної думки. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 4. С. 98–111. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-98-111>
- Джаман Т. В. Диверсифікація змісту неперервної підготовки вчителів початкової школи до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2019. Вип. 68. С. 64–68. URL: <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-68.15>
- Дубровська Л. О., Дешко О. О. Проблема готовності вчителів початкових класів до запровадження ідей реформи Нової української школи. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*. 2018. № 3. С. 23–27.
- Загальнодержавне моніторингове дослідження впровадження реформи НУШ : аналітична довідка. 2020. 59 с. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/Uprovadzhennya-NUSH_2020.pdf
- Калита Н. Підготовка вчителя початкової школи в контексті сучасних освітніх парадигм. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 14. С. 265–269.
- Калько І. В. Педагогіка партнерства як умова реалізації завдань розвитку особистості в контексті Нової української

школи. *Загальна педагогіка та історія педагогіки*. 2020. Вип. 21, т. 1. С. 33–36. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2019.21.1-6>

- Кравчинська Т. С. Реалізація принципів педагогіки партнерства в умовах запровадження концепції «Нова українська школа». *Відкрита освіта: інноваційні технології та менеджмент* : колект. монографія / за наук. ред. М. О. Кириченка, Л. М. Сергєєвої. Київ, 2018. С. 265–276.
- Мачинська Н., Білик О. Диверсифікація змісту освіти в умовах ступеневої професійної підготовки майбутніх фахівців. *Education: modern discourses*. 2020. № 3. С. 105–112. URL: <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2020-3-10>
- Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2016. 40 с.
- Нова українська школа. *Міністерство освіти і науки України*: вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
- Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
- Початкова освіта: освітньо-професійна програма першого бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта / МОН ; КЗ «ХГПА» ХОР. Харків. 2021. 25 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1jDP7MaMjUcEcUwCtBUF-0d_o9P9nO5Tu/view
- Прокопенко А. О. Сучасні проблеми едукції майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти в теорії та практиці педагогічної науки. *Вісник Черкаського нац. ун-ту ім. Б. Хмельницького. Педагогічні науки*. 2021. № 3. С. 68–73.
- Сидоренко В. В. Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати. *Методист*. 2018. № 5. С. 4–21.
- Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти. Ступінь – бакалавр, галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 013 «Початкова освіта» : затверджено наказом МОН України від 23.03.2021 № 357. Київ, 2021. 22 с.

References

- Hrynevych, L. (2022). Kontseptualni ideji reformy «Nova ukrainska shkola» u svitli ukrainskoj pedahohichnoi dumky [Conceptual Ideas of the «New Ukrainian School» Reform in the Light of Ukrainian Pedagogical Thought]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal [Ukrainian educational journal]*, 4, 98–111. Retrieved from <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-98-111> [in Ukrainian].
- Dzhaman, T. V. (2019). Dyversyfikatsiia zmistu neperervnoi pidhotovky vchyteliv pochatkovoї shkoly do profesiinoi diialnosti v umovakh inkluzyvnoi osvity [Diversification of the content of continuous training of primary school teachers for professional activity in the conditions of inclusive education]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova [Scientific journal of NPU M.P. Dragomanova]*, 68, 64–68. Retrieved from <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-68.15> [in Ukrainian].
- Dubrovska, L. O., & Deshko, O. O. (2018). Problema hotovnosti vchyteliv pochatkovykh klasiv do uprovadzhennia idei reformy Novoi ukrainskoї shkoly [The problem of primary school teachers' readiness to implement the ideas of the reform of the New Ukrainian School]. *Naukovi zapysky NDU im.*

M. Hoholia [Scientific notes of NSU named after M. Gogol], 3, 23-27 [in Ukrainian].

4. Zahalnodержавne monitorynhove doslidzhennia vprovadzhennia reformy NUSH: analitychna dovidka [Nationwide monitoring study of the implementation of the NUS reform: an analytical report]. (2020). 59. Retrieved from https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/Uprovadzhennya-NUSH_2020.pdf [in Ukrainian].

5. Kalyta, N. (2015). Pidhotovka vchytelia pochatkovoї shkoly v konteksti suchasnykh osvitynykh paradyhm [Primary school teacher training in the context of modern educational paradigms]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk [Humanities science current issues]*, 14, 265-269 [in Ukrainian].

6. Kalko, I. V. (2020). Pedahohika partnerstva yak umova realizatsii zavdan rozvytku osobystosti v konteksti Novoi ukrainskoi shkoly [Pedagogy of partnership as a condition for the implementation of personality development tasks in the context of the New Ukrainian School]. *Zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky [General Pedagogy, History of Pedagogy and Education]*, 21, 1, 33-36. Retrieved from <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2019.21.1-6> [in Ukrainian].

7. Kravchynska, T. S. (2018). Realizatsiia pryntsyviv pedahohiky partnerstva v umovakh uprovadzhennia kontseptsii «Nova ukrainska shkola» [Implementation of the principles of partnership pedagogy in the context of the implementation of the «New Ukrainian School» concept]. In M. O. Kyrychenko, L. M. Serheieva (Eds.), *Vidkryta osvita: innovatsiini tekhnolohii ta menedzhment [Open Education: Innovative Technologies and Management]*: kol. monohrafiia (pp. 265-276). Kyiv [in Ukrainian].

8. Machynska, N., & Bilyk, O. (2020). Dyversyfikatsiia zmistu osvity v umovakh stupenevoi profesiinoi pidhotovky maibutnykh fakhivtsiv [Diversification of the content of education in the vocational training of future specialists]. *Education: modern discourses*, 3, 105-112. Retrieved from <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2020-3-10> [in Ukrainian].

9. Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [New Ukrainian school: conceptual foundations of secondary school reform]. (2016). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [in Ukrainian].

10. Nova ukrainska shkola [New Ukrainian school]. *Ministerstv osvity i nauky Ukrainy: vebсайт [Ministry of Education and Science of Ukraine: website]*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> [in Ukrainian].

11. Bibyk, N. M. (Ed.). (2018). *Nova ukrainska shkola: poradyk dlia vchytelia [The new Ukrainian school: a teacher's guide]*. Kyiv: Litera LTD [in Ukrainian].

12. *Pochatkova osvita [Primary education]: osvitno-profesiina prohrama pershoho bakalavrskoho rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 013 Pochatkova osvita*. (2021). Kharkiv. Retrieved from https://drive.google.com/file/d/1jDP7MaMjUcEcUwCtBUF-0d_o9P9nO5Tu/view [in Ukrainian].

13. Prokopenko, A. O. (2021). Suchasni problemy edukatsii maibutnykh uchyteliv v umovakh didzhitalizatsii osvity v teorii ta praktytsi pedahohichnoi nauky [Modern problems of education of future teachers in the conditions of digitalization of education in the theory and practice of pedagogical science]. *Visnyk Cherkaskoho nats. un-tu im. B. Khmelnytskoho. Pedahohichni nauky [Bulletin of the Cherkasy National University named after B. Khmelnytskyi. Pedagogical sciences]*, 3, 68-73 [in Ukrainian].

14. Sydorenko, V. V. (2018). Kontseptualni zasady Novoi ukrainskoi shkoly: kliuchovi kompetentnosti, tsinnisni oriientyry, osvitni rezultaty [Conceptual foundations of the New Ukrainian School: key competencies, value orientations, educational results]. *Methodyst [Methodist]*, 5, 4-21 [in Ukrainian].

15. *Standart vyshchoi osvity Ukrainy [Standard of higher education of Ukraine]*. (2021). Pershyi (bakalavrskiy) riven vyshchoi osvity. Stupin – bakalavr, haluz znan 01 «Osvita/Pedahohika» spetsialnosti 013 «Pochatkova osvita» [First (bachelor) level of higher education. Bachelor's degree, field of knowledge 01 «Education/Pedagogy» specialty 013 «Primary education»]: nakaz MON Ukrainy 23.03.2021 № 357 Kyiv [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 15.03.2023